Opłaty zastępcze za pobyt w DPS

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: poniedziałek, 05, wrzesień 2016 00:00
Monika Małowiecka
Odsłony: 5863

Naczelny Sąd Administracyjny wypowiedział się w przedmiocie prawidłowości nałożenia obowiązku zwrotu opłaty za pobyt w DPS. W wyroku z dnia 16 czerwca 2016 roku (sygn. akt: I OSK 2304/14), NSA stwierdził, że wnoszenie opłat nie obciąża równocześnie wszystkich zobowiązanych, ale obowiązek ten przechodzi na nich w kolejności ustalonej w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy są nimi w kolejności: mieszkaniec domu pomocy społecznej, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, małżonek, zstępni przed wstępnymi oraz gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Zasada kolejności przyjęta w omawianym przepisie oznacza, że w sytuacji, gdy osoba umieszczona w domu pomocy społecznej nie jest w stanie ponosić kosztów pobytu w placówce, obowiązek wnoszenia opłat spoczywa na małżonku, w następnej kolejności na zstępnych, w dalszej kolejności na wstępnych, a jeszcze w dalszej - na gminie, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Z ust. 3 art. 61 wynika, że gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej, wnosi opłaty zastępczo, jeżeli nie wywiązują się z tego osoby zobowiązane w pierwszej kolejności. Gminie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych w tym celu kwot.

W tym samym, ww. przywołanym wyroku, NSA stwierdził, że warunkiem zgodnego z prawem zastosowania mechanizmu wnoszenia opłat zastępczych przez gminę jest wydanie decyzja administracyjna o ustaleniu opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej przewidziana w art. 59 ust. 1 ustawy, określająca konkretną osobę (osoby) zobowiązane do ponoszenia opłat za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej oraz zakres tego zobowiązania (wysokości należnych od nich kwot).

Gmina ma obowiązek uiszczenia opłat zastępczych, ale jedynie wówczas, gdy osoba, za którą gmina wnosi opłatę, ma prawnie określony obowiązek opłaty w oznaczonej wysokości i go nie realizuje. Nie można gminy obciążać obowiązkiem opłat zastępczych w sytuacji, gdy opłata osób zobowiązanych nie jest określona decyzją administracyjną. Niedopuszczalna jest również konstrukcja, zgodnie z którą gmina ponosi koszty pobytu osoby w domu pomocy społecznej, a dopiero później, w decyzji nakazującej zwrot zastępczo poniesionych wydatków ustalany jest obowiązek opłaty osoby, za którą uiszczono opłaty. Aby mówić o opłacie zastępczej musi być zatem uprzednio ustalona opłata podstawowa (pierwotna).

Phoca PDF